

حجاب به بخشی از بافت اجتماعی فرهنگ غرب تبدیل شده است

ربکا ماسترتن گفت: یکی از نتایج غیرمنتظره رسانه‌های شدن حجاب این است که مردم به تصویر زن مسلمان با حجاب عادت کرده‌اند. آنها زنان مسلمان را دیده‌اند که در محیط‌های مختلف کار می‌کنند و بنابراین حجاب به تدریج بخشی از بافت اجتماعی فرهنگ غرب شده است.

ربکا ماسترتن گفت: یکی از نتایج غیرمنتظره رسانه‌ای شدن حجاب این است که مردم به تصویر زن مسلمان با حجاب عادت کرده‌اند. آنها زنان مسلمان را دیده‌اند که در محیط‌های مختلف کار می‌کنند و بنابراین حجاب به تدریج بخشی از بافت اجتماعی فرهنگ غرب شده است.

حضور زنان مسلمان در جوامع غربی و پابندی به حجاب در بین آنها باعث شده که غیرمسلمانان در جوامع غربی حجاب زنان مسلمان را مانعی برای رشد و تعالی آن‌ها در جامعه ببینند.

از سوی دیگر برخی رفتارهای افراطی از سوی مسلمانان در کشورهای غیراسلامی و ارائه اطلاعات اشتباه از سوی برخی رسانه‌ها نوعی نگاه بدبینانه نسبت به حجاب و زنان مسلمان را در بین بیشتر مردم در کشورهای غیراسلامی گسترش داده است.

ربکا ماسترتن (Rebecca Masterton)، فارغ‌التحصیل لیسانس زبان ژاپنی، کارشناسی ارشد ادبیات تطبیقی شرق آسیا و آفریقا و دکترای ادبیات عرفانی اسلامی غرب آفریقا است. این سخنران، استاد دانشگاه، مجری تلویزیون و پژوهشگر فلسفه شیعه در سال ۱۹۹۹ مسلمان شد و مذهب شیعه را انتخاب کرد.

ماسترتن علاوه بر تدریس در دانشگاه، داستان‌های کوتاهی نوشته و آنها را با عنوان گذر از رؤیا - به سمتی دیگر (Passing Through the Dream-To the Other Side) منتشر کرده و آخرین کتاب وی با عنوان معنویت شیعی در قرن بیست و یکم (Shi'ism: Spirituality for the Twenty-First Century) در سال ۲۰۲۰ منتشر شد. وی در حال حاضر در کالج اسلامی لندن (The Islamic College) تدریس می‌کند. ماسترتن در گفت‌وگو با ایکننا در مورد حجاب و نقش زنان مسلمان محجبه در جوامع غیرمسلمان صحبت کرد که حاصل این گفت‌وگو در ادامه می‌آید:

ایکننا - با توجه به اینکه حجاب از واجبات دین مبین اسلام است، زنان مسلمان در جوامع غیرمسلمان غربی چگونه ضمن حفظ این واجب شرعی در جامعه حضور می‌یابند؟

حجاب می‌تواند به کانونی برای درگیری‌های اجتماعی و سیاسی تبدیل شود. زنان مسلمان در یک جامعه غربی غیر مسلمان به وضوح قابل مشاهده هستند و حجاب آنان می‌تواند سبب شود که برای مشاغل انتخاب نخواهند شد و این می‌تواند بر شانس اشتغال آنها تأثیر بگذارد.

اغلب زنان مسلمان می‌گویند که نمی‌خواهند اطرافیان خود را از دست بدهند، اما حجاب می‌تواند چنین تأثیری داشته باشد. زنان مسلمان همچنین می‌توانند هدف حملات فیزیکی، اغلب توسط مردان، در خیابان قرار گیرند، به ویژه زمانی که گروه‌های وهابی با بمب‌گذاری در کنیسه‌ها و کلیساها فعال هستند.

این باعث ایجاد نفرت نسبت به اسلام می‌شود و زنان مسلمان هدف طبیعی این نفرت پراکنی می‌شوند. حجاب همچنین با این ایده سکولار غرب که از دین فاصله گرفته و مترقی شده است، مقابله می‌کند. حجاب در نزد برخی عقب ماندگی تلقی می‌شود و این فرض وجود دارد که زنان مسلمان مجبور به پوشیدن آن هستند و طبیعتاً می‌خواهند آن را بردارند. سیاستمداران فرانسوی اغلب گفته‌اند که حجاب نماد ظلم است.

چیزی که در این موضوع متوجه می‌شویم این است که اغلب با خود زنان مسلمان صحبت نمی‌شود. سیاستمداران درباره آنها صحبت می‌کنند، اما صدای خود آنها به ندرت در رسانه‌ها شنیده می‌شود.

در عین حال، غرب سکولار اکنون چنان به دیدن زنان با حجاب عادت کرده است که کم‌کم غیرمسلمانان به آن عادت می‌کنند، آن را چیزی عادی می‌بینند و کمتر از آن احساس تهدید می‌کنند. در بیست سال اخیر یکی از نتایج غیرمنتظره رسانه‌ای شدن حجاب این است که مردم به تصویر زن مسلمان با حجاب عادت کرده‌اند.

آنها زنان مسلمان را دیده اند که در محیط های مختلف کار می کنند و بنابراین حجاب به تدریج بخشی از بافت اجتماعی فرهنگ غرب شده است. غیر مسلمانان یاد گرفته اند که چگونه با محجبه ها تعامل داشته باشند و کمتر احساس ناراحتی کنند.

مردان غیر مسلمان اغلب احساس می کنند که می توانند جوانمردی سنتی از خود نشان دهند، مانند بازکردن در برای یک زن مسلمان، و به خاطر آن مورد حمله قرار نخواهند گرفت، زیرا آنها می دانند که یک زن مسلمان به احتمال زیاد زنی نیست که از این شکل سنتی ابراز ادب عصبانی شود.

ایکنا _ برخی معتقدند پوشش و حجاب اسلامی عامل محدودیت فعالیت اجتماعی زنان مسلمان در جوامع غیراسلامی است. این مسئله چقدر صحت دارد؟

هنوز محیط های مختلفی وجود دارد که دوست ندارند یک زن با حجاب در آنجا کار کند. فرصت های شغلی هنوز برای زنان مسلمان محدود است، زیرا در بازار کار رقابتی، اکثر شرکت ها فردی را انتخاب می کنند که کارکردن با آنها از نظر فرهنگی آسان تر باشد.

به عنوان مثال، آنها زنی را می خواهند که برای نوشیدنی خوردن های بعد از کار یا برای صرف غذای غیر حلال شرکت بیرون برود. شرکت نمی خواهد آن ها مکانی برای اقامه نماز، جایی داشته باشند، یا در صورت برگزاری مراسم باید مراقب سفارش غذای حلال باشند.

از سوی دیگر، وقتی به نفع شرکت ها باشد که از زنان مسلمان به نفع خود استفاده کنند، آن گاه تطبیق های خاصی انجام می دهند. امروزه نیروی پلیس دارای لباسی است که شامل حجاب برای زنان می شود. بیمارستان ها به تدریج به زنان مسلمان اجازه می دهند که در محل کار خود آستین بلند داشته باشند، در حالی که قبلاً مجبور بودند آستین کوتاه داشته باشند. بیمارستان ها می دانند که حجاب یک مشکل سلامتی و ایمنی نیست، زیرا سایر کارکنان به دلایل بهداشتی و ایمنی مجبورند موهای خود را بپوشانند.

رسانه ها مردم را به دیدن زنان محجبه عادت داده اند

یکی از نتایج خوب بیماری همه گیر کووید-۱۹ این است که اکنون جامعه به پوشاندن صورت افراد عادت کرده است، اگر یک زن مسلمان بخواهد نقاب بپوشد، اکنون می تواند فقط یک ماسک پزشکی مشکلی استفاده کند و هیچ کس با آن مشکلی ندارد. این با نگرانی که مردم نسبت به نقاب داشتند کاملاً متفاوت است.

ایکنا _ مفاهیمی مانند حجاب را چگونه می توان برای نسل جوان مسلمان غرب تبیین کرد؟

در بسیاری از مواقع آنچه زنان را از حجاب منصرف می کند، تبلیغات شدید رسانه ای علیه حجاب است که باعث می شود آنها احساس آسیب پذیری و ناراحتی کنند و همچنین مشکلاتی را که در جوامع مسلمان وجود دارد، مشاهده می کنند.

شاید زنان مسلمان با حجابی باشند که اعمالشان با آموزه های اسلام مغایرت داشته باشد. مواردی وجود دارد که زنان مسلمان به کشورهای غربی می آیند و کارهای خلاف عادت های اجتماعی انجام می دهند، بنابراین، این مسائل نسل جوان را از اسلام دور می کند.

باید درک کرد که حجاب فرد نباید چیزی باشد که تحت تأثیر محیط قرار گیرد بلکه باید بخشی از روحیه معنوی و منزلت شخصی خود فرد باشد.

رسانه ها باید بر آموزه های معنوی و فلسفی اسلام تمرکز کنند. آن وقت مردم هدف حجاب را بهتر درک خواهند کرد.

اگر تمرکز همیشه منحصراً روی حجاب باشد، اما محتوای معنوی یا فلسفی نداشته باشد، آن وقت فقط به یک تکه پارچه تبدیل می شود. زنان نباید از پوشیدن آن شرم کنند، بلکه باید اسلام را به عنوان نور و رحمت معرفی کنند. حجاب باید به گونه ای ترویج شود که به شعور زنان احترام گذاشته شود و نشان دهنده درک مشکلاتی باشد که ممکن است در پوشیدن آن داشته باشند.

محدودیت های اجتماعی و اقتصادی که توسط دولت ها بر زنان مسلمان اعمال می شود، مهم ترین چالش است، آنها به این فکر می کنند که تنها راه پیشرفت و توسعه در زندگی اجتماعی، حذف حجاب است.

ایکنا _ با زنان محجبه در لندن چگونه رفتار می شود و با شما به عنوان یک زن محجبه (چه مثبت یا منفی) چگونه رفتار هایی را با خودتان شاهد هستید؟ آیا به دلیل حجاب با تبعیض مواجه شده اید؟

نحوه برخورد با زنان محجبه در لندن در مناطق مختلف این شهر متفاوت است. در یک منطقه عمدتاً غیر مسلمان ممکن است به شما خیره شوند. مردم فکر می کنند که من انگلیسی صحبت نمی کنم که خنده دار است، چون انگلیسی زبان مادری من است و ادبیات انگلیسی تدریس کرده ام و همچنین مقالات و کتاب های دانشگاهی منتشر کرده ام.

با این حال، لندنی ها در مورد زنان با حجاب بسیار آموزش دیده اند. زمانی که یک مسلمان سلفی افراط گرا یک سرباز را به قتل رساند، من از بیرون رفتن وحشت داشتم، زیرا پس از ۱۱ سپتامبر تنش زیادی در خیابان ها وجود داشت. حتی بسیاری از زنان مسلمان در آن زمان لندن را ترک کردند.

با این حال، پس از این اتفاق، وقتی بیرون رفتم، دیدم لندنی ها با من بسیار عادی رفتار می کنند. آنها اکنون می توانند بین انواع مختلف مسلمانان تبعیض قائل شوند و همیشه اعمال فردی افراط گرایان را به کلیت اسلام مرتبط نمی دانند. با این حال، یک بار یک فیلمساز به نام پل شولمن (Paul Schoolman) که می خواست فیلمی ضد اسرائیلی بسازد، به من مراجعه کرد.

او یک زن مسلمان در فیلمش می خواست و می خواست من هم در آن شرکت کنم، اما وقتی متوجه شد که اجازه نمی دهم من را در صحنه های ناشایست به تصویر بکشد، ناگهان با من صحبت نکرد و من را از پروژه کنار گذاشت. من این رفتار را واقعاً منزجر کننده دیدم و به من یادآوری کرد که چگونه زنان در غرب می توانند توسط صنایع مختلف مورد استثمار قرار گیرند.

گفت وگو: محمدحسن گودرزی